

ΜΑΘΗΜΑ / ΤΑΞΗ:	ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Α ΓΕΛ/ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:	03/01/2025

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1^ο**1ο υποερώτημα (μονάδες 10)**

Να παρουσιάσεις συνοπτικά σε 60-80 λέξεις τα χαρακτηριστικά του περιπτέρου «Book Worm», καθώς και τον σκοπό κατασκευής του, σύμφωνα με τις πληροφορίες που περιέχονται στο Κείμενο 1.

Ένα αρχιτεκτονικό γραφείο στο Μουμπάι της Ινδίας, ονόματι Nudes, υλοποίησε σε μια εβδομάδα μια υπαίθρια κατασκευή που λειτουργεί είτε ως βιβλιοθήκη είτε ως αναγνωστήριο και φέρει την ονομασία «Book Worm». Σκοπός του περιπτέρου είναι να ενθαρρύνει την ανάγνωση των παιδιών μέσα από ένα μονοπάτι γεμάτο από βιβλία αλλά και ξεχωριστές και διασκεδαστικές εμπειρίες ανάγνωσης και δραστηριοτήτων. Έτσι προωθείται η πνευματική καλλιέργεια, η αξία της εκπαίδευσης και η κοινωνικοποίηση των παιδιών.

2ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να εντοπίσεις το ρηματικό πρόσωπο που κυριαρχεί στο Κείμενο 1 αιτιολογώντας την απάντησή σου με κειμενικές αναφορές. Να εξηγήσεις πώς διαμορφώνεται το ύφος του κειμένου με αυτή τη γλωσσική επιλογή.

Η επιλογή ρηματικού προσώπου σε ένα κείμενο, καθορίζει τόσο το είδος όσο και τον σκοπό σύνταξής του. Στο συγκεκριμένο άρθρο κυριαρχεί το γ' ενικό και πληθυντικό ρηματικό πρόσωπο («αποκαλύπτουν», «αποφεύγουν», «να προτρέψει»). Ο αρθρογράφος αποστασιοποιείται καθώς καταγράφει τις ενέργειες ενίσχυσης της φιLANαγνωσίας στην Ινδία με αντικειμενικότητα και αμεροληψία εξάγοντας συμπεράσματα με ισχύ και αποδοχή. Ταυτόχρονα, το ύφος καθίσταται τυπικό, ουδέτερο και απρόσωπο.

3ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Στο παρακάτω απόσπασμα του Κειμένου 1 εντοπίζεται Ευθύς Λόγος. Να εξηγήσεις τι προσδίδει ο Ευθύς Λόγος στο κείμενο. Στη συνέχεια να μετατρέψεις το απόσπασμα σε Πλάγιο Λόγο.

«Θέλαμε τα παιδιά να ασχολούνται με την ανάγνωση ως διασκεδαστική δραστηριότητα, να τα ενθαρρύνουμε να διαλέγουν βιβλία και να διαβάζουν, ανεξάρτητα από τη γλώσσα» λένε οι αρχιτέκτονες.

Με τη χρήση ευθέος λόγου επιτυγχάνεται ο σκοπός του συγγραφέα να ζωντανέψει το κείμενο, τεκμηριώνοντας παράλληλα τις απόψεις κάποιου μέσα σε αυτό. Τα αυτούσια λόγια μαρτυρούν την προσωπική εμπειρία και τους στόχους των αρχιτεκτόνων του «Book Worm» προσδίδοντας στο κείμενο αξιοπιστία. Τέλος, το ύφος του κειμένου καθίσταται ζωντανό, άμεσο, προφορικό και παραστατικό, ενώ ενισχύεται η υφολογική ποικιλία.

Μετατροπή από ευθύ σε πλάγιο: Οι αρχιτέκτονες λένε πως ήθελαν τα παιδιά να ασχολούνται με την ανάγνωση ως διασκεδαστική δραστηριότητα, να τα ενθαρρύνουν να διαλέγουν βιβλία και να διαβάζουν, ανεξάρτητα από τη γλώσσα.

ΘΕΜΑ 2^ο

Το σχολείο σου διοργανώνει μια εκδήλωση με θέμα: «Εξάλειψη του Αναλφαβητισμού», για την οποία καλείσαι, ως μέλος του δεκαπενταμελούς συμβουλίου του σχολείου, να εκφωνήσεις μια ομιλία (350-400 λέξεις). Στο κείμενό σου να αναλύσεις τα αίτια του αναλφαβητισμού στη σύγχρονη εποχή και να προτείνεις τρόπους αντιμετώπισης του φαινομένου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αγαπητοί γονείς, εκπαιδευτικοί και συμμαθητές,

Θα ήθελα καταρχάς να σας ευχαριστήσω, που τιμήσατε την πρόσκλησή μας και παρευρίσκεστε στην σημερινή μας εκδήλωση με θέμα: «Εξάλειψη του Αναλφαβητισμού». Η εκδήλωσή μας μου δίνει την ευκαιρία να εκθέσω τις σκέψεις μου, ως μέλος του δεκαπενταμελούς συμβουλίου του σχολείου, σχετικά με ένα ζήτημα ζωτικής σημασίας, τον αναλφαβητισμό. Φαινόμενο που πλήττει δυστυχώς και τη γενιά μας, για αυτό, είναι απαραίτητο να αναζητήσουμε τις ρίζες του αλλά και τις κατάλληλες ενέργειες για την εξάλειψη του.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ

ΑΙΤΙΑ ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ:

Ανεπαρκείς σχολικές υποδομές
Έλλειψη εκπαιδευτικών
Μη ποιοτική διδασκαλία
Μαθησιακή δυσκολία χωρίς διάγνωση ή υποστήριξη

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ:

Φτώχεια
Ανάγκη των νέων για πρόωρη εργασία
Έλλειψη υποστηρικτικού οικογενειακού περιβάλλοντος
Πόλεμοι
Προσφυγιά

ΕΛΛΙΠΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Χαμηλή χρηματοδότηση στον χώρο της εκπαίδευσης
Έλλειψη προγραμμάτων ενίσχυσης αναλφάβητων ενηλίκων

ΚΑΛΠΑΖΟΥΣΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Ανεξέλεγκτη χρήση τεχνολογικών μέσων (κινητά – tablet – ηλεκτρονικοί υπολογιστές)
Έλλειψη ενημέρωσης και σωστής καθοδήγησης από εκπαιδευτικούς φορείς
Αδιαφορία οικογενειακού περιβάλλοντος

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ:

ΕΙΔΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δωρεάν μαθήματα γραφής – ανάγνωσης – αριθμητικής
Ευέλικτα ωράρια για εργαζόμενους

Πρόσθετη διδασκαλία για μετά το σχολείο
Επιπλέον ενίσχυση για μαθητές που υστερούν

ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΕΝΤΟΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΩΡΑΡΙΩΝ

Συνεχής αξιολόγηση μαθητών
Συνεργασία σχολείου – γονέων
Καλύτερη ποιότητα διδασκαλίας

ΣΤΗΡΙΞΗ ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ

Γλωσσική υποστήριξη και εκπαίδευση παιδιών μεταναστών
Ευκαιρίες εκπαίδευσης για κατοίκους απομακρυσμένων περιοχών
Ειδικά προγράμματα για άτομα με ειδικές ανάγκες

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Χρήση τεχνολογιών μάθησης (e-learning, ψηφιακά βιβλία, εκπαιδευτικά παιχνίδια)
Διαφοροποιημένη μάθηση προσαρμοσμένη πάντα στις ανάγκες των μαθητών
Ενίσχυση φιλιανγνωσίας
Ευκολότερη και με ασφάλεια πρόσβαση σε υπολογιστές και διαδίκτυο

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Προσωπικά με θλίβει το γεγονός, πως ενώ το φαινόμενο του αναλφαβητισμού δηλώνει και ορίζει τον πολιτισμό μιας χώρας, εν έτη 2025 μας απασχολεί ένα τέτοιο ζήτημα και μάλιστα σε μια χώρα από την οποία προέρχεται ο ορισμός του πολιτισμού καθαυτός. Κλείνοντας, ήθελα να σας πω πως, θεωρώ και πιστεύω, μα κυρίως ελπίζω, πως θα το αντιμετωπίσουμε και αυτό το πρόβλημα και πως θα είστε και σε αυτό δίπλα μας. Άλλωστε, δεν υποστηρίζετε πως εμείς είμαστε το μέλλον αυτού του τόπου; Του κάθε τόπου...

Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας και την πολύτιμη παρουσία σας.
(μονάδες 30)

ΘΕΜΑ 3^ο

Στο Κείμενο 2 να εντοπίσεις δύο αφηγηματικούς τρόπους (αφήγηση, διάλογος, σχόλιο, περιγραφή, μονόλογος) καταγράφοντας τα αντίστοιχα χωρία και εξηγώντας τη λειτουργία τους.

Στο κείμενο 2 εντοπίζεται ο διάλογος («- Σου είπε τίποτα ο κυρ Δημητράκης;/- Όχι./- Κάτι θέλει να σου πει. Πήγαινε τώρα και θύμισέ του.»). Με τη χρήση διαλόγου το κείμενο αποκτά θεατρικότητα, ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα και ενισχύεται η αληθοφάνειά του. Επίσης, μέσω του διαλόγου των ηρώων προσελκύεται το ενδιαφέρον του αναγνώστη, ενώ ο ίδιος είναι σε θέση να ταυτιστεί με τους ήρωες της ιστορίας, καθώς μπορεί να καταλάβει καλύτερα την ψυχοσύνθεσή, την προσωπικότητά και τις επιδιώξεις τους.

Στο κείμενο 2 αξιοποιείται η αφήγηση (« Καθώς σκεφτόταν αν έπρεπε να τρέξει ως το σπίτι της καθαρίστριας να μάθει τι έγινε, βλέπει ξάφνου την κυρά-Μαρία να ορμά κλεφτά στο γραφείο»). Με τη χρήση της αφήγησης αποκαλύπτεται η ροή των γεγονότων και η βήμα προς βήμα εξέλιξη της πλοκής. Έτσι επιτυγχάνεται η τέρψη του αναγνώστη και εντείνεται η αγωνία του.

(μονάδες 20)

ΘΕΜΑ 4^ο

Πώς ερμηνεύεις τη στάση της κυρά-Μαρίας και του εργοδότη μετά την αποκάλυψη της φοιτητικής ιδιότητας του ήρωα της ιστορίας στο Κείμενο 2 (μονάδες 10); Ο ίδιος στο τέλος του αποσπάσματος δηλώνει ελεύθερος. Ποια η δική σου γνώμη (μονάδες 5); Να αναπτύξεις σε 120 – 150 λέξεις την απάντησή σου.

(μονάδες 15)

Η κυρα-Μαρία και ο εργοδότης, ήθελαν να παντρέψουν τη Λενιώ με τον νεαρό, καθώς ήταν μια πολύ καλή περίπτωση γαμπρού. Ήταν δραστήριος προικισμένος με θετικά χαρακτηριστικά και μόνος του στην πόλη. Βρίσκοντάς του και μια καλύτερη δουλειά, με καλύτερες απολαβές, θα μπορούσε να συντηρήσει αξιοπρεπώς μια οικογένεια («- Έλα, πες. Σ' αρέσει; Αν ξέρεις μάλιστα και κάμποσα γραμματάκια... Θα σου βρω εγώ καλύτερη δουλειά»). Στο μεταξύ, όταν ο νέος αποκάλυψε τη φοιτητική του ταυτότητα, απογοήτευσε τόσο την κυρά-Μαρία όσο και τον εργοδότη και τον έδιωξαν από τη δουλειά χλευάζοντας το μορφωτικό του επίπεδο («- Είσαι γραμματιζούμενος, κανακάρη μου; Και δε μου το 'λεγες; Ακούς γραμματιζούμενος! Να, πάρε διάβαση, αφού ξέρεις να διαβάζεις!... του πέταξε ένα σημείωμα κι αρπάζοντας την κουβέρτα που του είχε δώσει η Λενιώ, έφυγε φορτσάτη.»). Η απογοητευτική αντίδρασή τους, πιθανώς να οφείλεται στο γεγονός πως ένας φοιτητής δεν μπορεί να συντηρήσει εύκολα μια οικογένεια λόγω των υποχρεώσεών του και πως η πνευματική εργασία συγκριτικά με την χειρωνακτική, στη συγκεκριμένη περίπτωση, υστερεί κατά πολύ. Δε χρειάζονται έναν νέο με οράματα και με όπλο την πνευματική μόρφωση («Μουδιασμένος άνοιξε το σημείωμα κι άρχισε να διαβάζει: «Αγαπητέ κύριε. Σας ζητώ συγγνώμη για την πλάνη μου. Είσαστε ελεύθερος. Δημήτριος Καλούδας.»).

Προσωπικά, θεωρώ πως το σημείωμα με το μήνυμα «...είσαστε ελεύθερος» αν και χρησιμοποιήθηκε ειρωνικά, για να δηλώσει την απόρριψη και την απόλυση του νεαρού, τελικά είχε θετική επίδραση στη ζωή του. Κι αυτό, γιατί ο ίδιος όντως αισθάνθηκε ελεύθερος να επιλέξει τόσο την κοπέλα που θα παντρευτεί, όσο και την κατάλληλη στιγμή για να κάνει ένα τόσο μεγάλο αυτό βήμα στη ζωή του. Γενικά, κατά τη γνώμη μου, η μόρφωση και η πνευματική καλλιέργεια συνδέεται με την ελευθερία, την αυτοβουλία και την αυτοκυριαρχία του ατόμου και σε καμία περίπτωση δεν θα έπρεπε να αντιμετωπίζεται με χλευασμό.